

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA”

XXI. évfolyamára.

Beköszöntött ismét az új esztendő! Ebből az alkalomból tartozó kötelességünket kívánjuk leróni, a midőn hálás köszönetünket fejezzük ki olvasó közönségünk iránt.

Köszönjük a szíves támogatást, a melylyel lehetővé tette, hogy ez évben is tovább szolgálhattuk a hazának, a társadalomnak, a megyének és a városnak érdekeit. Köszönjük a szellemi támogatást és utmutatást, a melyet a kellő alkalmakkal sohasem vont meg tőlünk.

És a midőn bátrak vagyunk ezt a szíves jóindulatot továbbra is kikérni, talán nem vagyunk szerénytelenek s csak azt kérjük, amit kérnünk szabad. Hivatásunknak tőlünk telhetőleg kielégítően igyekeztünk megfelelni s ha a vidéki sajtónak általánosan ismert mostoha körülményeinél fogva szerény körben működünk is, de az kétségtelen, hogy a magunk elé tűzött nemes célt önzetlenül, komolyan és tárgyilagosan szolgáltuk.

Programot adni a jövőre, — fölösleges. Olvasó közönségünk ismeri lapunknak úgy politikai, mint társadalmi irányát.

Ugyanazon irányban, ugyanazon önzetlenséggel kívánunk elegendő tenni kötelezettségeinknek a jövőben is!

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	6 ft.
Fél évre	3 ft.
Negyed évre	1 ft. 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre	4 ft.
Fél évre	2 ft.
Negyed évre	1 ft.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyvnyomtatásában küldendők.

A szegénység.

Zombor, 1898. január 6.

(szf.) Az emberi életnek valóságos rákfenéje a szegénység. Egy állapot, a melyben csak a küzdés, a szenvedés, a nagyon is keserű nélkülözés jut osztályrészünkül. Vágyak, kívánságok és remények mind haszontalanok; erős akarat, törekvés és lelki erő mind hiábavalók; utóbbiak csak annyiban használnak, hogy megmentik az embert a végső kétségbeeséstől.

Azok, kik az anyagi jólétben dúlakodnak, a kik márvány palotában élnek át napjaikat, a kiknek csak az erszényüket kell megnyitni, hogy vágyaik teljesüljenek, lehet, hogy talán szintén nem boldogok; mert a sors — az emberi egyenlőség legszebb kifejezése — nem válogat. A testi és lelki bajok széles körében ezer féle módon sujt ide, sujt oda, a hová ép a kedve tartja. De ha szenved is a gazdag, a legkegyetlenebb csapástól meg van kímélve. Nem tudja mi az a nincs. Nem jut soha olyan helyzetbe, hogy éhezze gyomrát ne tudná kielégíteni.

Mi, a kik nem éhezünk, talán nem is tudunk magunknak helyes fogalmat alkotni az éhezés szomorú stádiumáról. De minden esetre kellő komoly gondolkodás után beláthatjuk, hogy nagyon kínos helyzet lehet; nem is kívánna senki közülnk ebbe a helyzetbe jutni.

A szegénység csak nagy ritkán jelentkezett oly ijesztő alakban, mint jelenleg. A múlt évi rossz termések, az ennek folytán részben beállott munkahiány, a buzának félelmetes drágasága kiragadták a kenyeret a szegény ember kezéből. Az ország minden vidékén nagy számban vannak az inségesek, a kiknek betevő falatjuk sincs.

Itt a mi vármegyénkben, a melyet az ország Kánaánjának szoktak nevezni s ahol bizony a legalsóbb néposztály is meglehetősen jóléthez van szokva, több ezerre rug a szűkölködők száma. A vármegye érdemes alispánja megtette erről jelen-

tését a legutóbbi közgyűlésen s kiváló figyelmében részesíti ezt az ügyet.

Ismerjük a kormányának jóakaró gondoskodását és eddigi intézkedéseit. Tudjuk, hogy a jövőben is éberséggel ügyel és igyekszik a kellő gyógyirral a rettenetes kórtünetet legyűrni. Tapasztaltuk és tapasztaljuk, hogy a közigazgatási hatóságok is mennyi emberszeretettel támogatják a kormány nemes törekvéseit.

Az emberszeretetnek szigorú parancsa követeli meg, hogy felebarátaink nyomorát enyhítsük; hogy kenyeret adjunk azoknak, a kik, a mostoha viszonyokat tekintve, saját hibájukon kívül éheznek. Megköveteli azt az állami és társadalmi rend is. Mert az éhes gyomor nagyon veszélyes; vakká teszi az embert; teljesen megsemmisíti az amugy is laza erkölcsi érzéket s ezzel egyidejűleg a vagyonbiztonságot. A szocialisztikus és anarchisztikus tanoknak kiváló szolgálatokat tesz; ezeknek az elveknél valóssággal a leghódítóbb apostolok.

Különös gondoskodásunk tárgyát kell hogy képezze a szegényügy annál is inkább, mivel ebben az új esztendőben sincsenek valami biztató kilátásaink a termést illetőleg. A gazdák már eddig is panasztartak, hogy a buza nagyon gyöngye; a mostani enyhe, napos időjárás pedig az eddigi halvány reményt is eloszlatja. A talaj kiszárad s egy netáni fagy teljesen megsemmisíti az őszi vetéseket.

A mostani inségesek száma a tavasszal megkétszereződik; mert a csekély nyári keresményt a tél teljesen felemészti. S ha csakugyan bekövetkezik, — a mitől Isten óvjon — hogy újra nem lesz kilátás a termésre, akkor mindig nagyobb és nagyobb számban sujtja az embereket az éhség. Ez természetes következménye a szomorú viszonyoknak. Mert ha a gazdának nincs jövedelme, illetve termése, akkor vagy egyáltalán nem alkalmaz munkaerőt, vagy ha alkalmaz is, nem fizethet úgy, mint egyébkor.

A „BÁCSKA” tárcája.

Karácsonykor.

1895.

Szomoruan üldögélek
A pislogó tűzhely mellett.
A kebelemben fájó érzet
Kérdegeti: mért is élek?

Szent karácsony esteje van,
Mulatoznak a faluban.
Gazdag s szegény, öreg s gyermek
Tele szívvél örvendenek.

Mind azt mondja, danolgatja:
Legyen Isten akaratja!
A szívebbe szálljon béke:
Diesértessék az Úr érte!

A szép ének ide hallik
Egeszen az ablakomig.
Hallgatom a nagy csendben,
A mint a bang ide lebben.

El elbagyják, meg-megkezdik
S szól az ének jó éjfélig.
Kakas szőlal, lenyugosznak,
Végét vetik a szent dalnak.

Én is, én is lenyugodnám
S repülnek az álom szárnyán . . .
Hátba látنام boldogságom,
Kis szobában kis családom!

Rég elhamvad a kályha-tűz.
A valónak száz gondja űz.
A mit láttam előbb messze:
Boldogságom eltemetve!

Mert nincs tanyám kicsiny, meleg
S nincsen már az, ki szeretett.
Magam vagyok csak egyedül,
Meg a köny, mely szememen áll.

Török Ferenc.

A JÓSLAT.

Ágnes kinn áll a kapu előtt. Ajakán még ég a bucsu-csók a mit kedvesétől kapott, a ki pedig gyors paripáján messze jár.

Soká állt még a kapu előtt. Észre sem vette, hogy a lassan hulló hóhelyek koszoruba font hajára hókoszorút szőttek. Az ő lelke messze jár. Ott valahol, hol a jog és igazság küzd az önkényvel, hol pataként foly a vér, hová az ő Gáborját vitték.

Nehéz szívvél bemegy a szobába s ott leborul az asztalra és sir. Nem tudja okát adni, hogy miért, csak sir. Hiába mondja özvegy édes anyja, hogy bagyna fel a sirással, hisz majd visszatér Gábor. Gábor erős és bátor, ki merné őt bántani? Ágnes mégis csak sir. Pedig hat tartóztatni akarja magát. S azok a könyvek mégis csak végig, peregnék orcáin. Oh a szív valami borzasztót sejt. Ő a távolból veszélyt érez. S a szív nem csal. Megcsalhat minden: szülő, gyermek, testvér, rokon, barát, de a szív nem csal meg soha.

Másnap Ágnesék udvarára egy kártyavető vén cigány asszony vetődött. Sohasé látták még e vidéken. A nagy komondorok bősztülen rohantak neki, de ő csak egy-két szót mormogott hozzájuk s azok megszelidülve kezeit kezdték nyalogatni. Nagyon csodálkoztak ezen a házbeliek. Ha valami koldus jött az udvarra, még a házbeliek szavára is alig-alig akartak csitulni.

Ágnes kérte, hogy vessen neki kártyát. A kirakott kártyák elejével jót jósoltak. Van neki egy szép barna legény kedvese, a ki őt nagyon szereti s a ki most távol idegenben jár. Valami háborúba megy. Az a barna legény folyton rá gondol, de azért még sem lehetnek egymáséi, mert itt ez a kártya-lap közeli halálát jelenti. Az a barna legény mához egy évre meghal. Péntek, január 13-ika volt. Baljóslatu nap.

Ágneset a szíve előkészítette a jóslat eredményére

s mégis készületlenül találta. Szíve nagyot dobbant s forogni kezdett vele a világ. Anyja fogta fel s bevitte a szobába. Befektették fehér huzatos ágyába s orvost hívtak hozzá. Az orvos megkísérelt mindenféle orvosi szert. De a beteg napról-napra halványabb lett. Orcáiról eltűntek a rózsák. Éjjel szemeiből kihalt a fény. Formás gömbölyű karjai lesoványodtak. Az orvos a leány beteg szívére nem talált irt. Azt mondta, hogy itt csak az idő segíthet. Ágnes egyre azt bajtotta, hogy az a vén cigány asszony nem jó mondta szörnyű jóslatát, mert nem Gábor fog meghalni, hanem ő. Érti ő azt előre. Gáborért mindennap imádkozott, hogy őrizze meg őt az ég kegyelmé.

Jöttek a golyók. Jöttek a fecskék, magukkal hozva a mosolygó tavaszt. Hoztak Ágnesnek is hirt. Jó hirt. Gábor utban van haza felé. A csodával batáros dolgokat beszélnek a bátorságáról s mesébe illő szerencséséről. A csatákban mindig a sereg élén volt. Három lovat löttek ki alóla. Kétszer furta át csákóját a golyó. Egyszer egy szétrobbanó gránát jobbról és balról álló két bajtársát ütötte le, neki nem lett semmi baja, csak csákóját érte egy szilánk. A táborban az a hire járt, hogy nem fogja a golyó. Hogy is fogta volna, mikor mindennap imádkoztak érte?

A hozott üzenet s a tavasz édes tündére meggyógyították Ágnes beteg szívét. Naponként javult. Halovány orcáiba ismét visszatért az élet színe. Szemeiben ismét ott ragyogott a megtestesült élet. Naponként kinn ül a tavaszi napsugáron, mely öleli, csokolja a bájos leány arcot. Végre megérkeznek a veszett csatából a huszárok. Százharmincan mentek el s tizenhárom tettek vissza.

Rubájuk rongyos, kopott. Itt, ott a mentén sötét foltok. Lehet, hogy fagyos sár, lehet, hogy valamelyik labancnak odafreccsent vére. Ki ér most rá arról gondoskodni?

Gábor először is Ágneséhez megy. A kapuban találkozik Ágnessel. Ott, a hol elbucsnak. Egy ölelés és egy forró csók volt az első kérdés és felelet. Csak azután mondja Ágnes könyvelőbát szemmel: Mindennap imádkoztam a kigyelmed életeért s azért nem fogta a golyó. Beljebb kerülnek. Ott a szobában várja már a

Egy tábori honvédtisztól. — „Édes babona.“ Költemény (Lampérth Gézáól (képpel). — „Albán kardtánc“ (képpel, Joanovics Pál festménye után). — „A sárkány mint a tudomány eszköze“ (képpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. „A Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságokkal“ együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV., egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Körvadászat.

Már napokkal előbb izgatottan tanulmányoztuk az ösémmei, Pál úrral a kalendáriumokat és Falb időjárásait, hogy megtudjuk, milyen időt jeleznek január 2-ikára; mert nagy nap volt ez reánk, ujdonsült vadászokra nézve, kik ekkor vettünk részt az első körvadászatban. Biztosra vettük, hogy valami baj fog történni, mert Pál úr kétszer is azt álmodta, hogy elalusszunk az indulás idején, már pedig, ha az egész éjt ébren kellett volna töltenünk, szívesen áldoztuk volna fel a következő nap vadászati gyönyöreire. Beigazítottuk az ébresztőt fél hatra, noha csak hét óra volt tervezve az indulás, s Isten nevében lefeküdtünk. Nem tudtam az izgatottságot egész éjjel elaludni, de úgy látszik Pál ur se igen bízott az ébresztőjében, mert vagy háromszor gyújtott gyufát s nézte meg, vajjon elérkezett-e már a felkelés ideje.

De végre feliasztott az ébresztő s persze első dolgunk volt megnézni, milyen odakünn az idő. Legnagyobb örömtünkre a csillagok milliói mosolyogtak le reánk, tehát pompás vadászatra lehetett kilátásunk. Megerősített abbeli meggyőződésünkben a felkelő nap is, mely régi jó vadászmondás szerint úgy mosolyog le a vadászra, mint a szerető hölgy választottjára: mindkettő pirulva igéri kegyét. Gyorsan felkészültünk. Alig izleltük meg a vadászreggelit, a szalonnát, de annál több gondot fordítottunk arra, hogy valamit otthon ne hagyjunk.

Végre elindultunk. Aggódva lestük, megpillant-hatnánk-e valami vadat, mert azt a vadászatra készülő jó jelnek szokták tekinteni. Alig értünk ki a városból a szerb temetőig, egy magános vadlud repült át felettünk. Ezután már a kedvező auspiciumok egész sorozata következett. Alig fordultunk be a csonopiai országra, egy körülbelül husz darabból álló vadlud csapat húzott át felettünk egyenesen száru V formában, nagy gárogással, de oly magasságban, hogy a mi négyes meg hatos sorúttunkkal még csak nem is üdvözölhettük volna őket kellőképen; s jó lövésnek kellett volna lennie annak, a ki még golyótlóttal is lehozta volna egyiküket a magasból. Csonopla előtt egy huszonhárom darabból álló tuzok csapat repült át előttünk körülbelül két jó puska-lövésnyi távolságban az uton s a másik oldalon nagy lombán ismét leereszkedtek, nem nagy távolságra mi tőlünk. Nagy kedvtünk lett volt ezeket a pompás szép s nálunk elég ritka madarakat meglőni, de hát az idő siettetett, már pedig nem akartunk egy körből se kimaradni, de meg vártni se magunkra.

Midőn a találkozás helyére értünk már majd mind együtt voltak a meghívottak s a még hiányzó is csakhamar megérkeztek. Egybe volt gyűlve a vármegyei nímrodainak színe-java, névszerint: Bakó Elek, Birvászky György, Borovászky Gyula, Falcione Lajos, Fernbach Antal, Fernbach Bálint, Fernbach János, Fernbach Károly, Fernbach Péter, Gertinger Pál, Jakobsits János, Lederer Pál, dr. Molnár Károly, Városey Károly, Vujevich Lajos, dr. Zakó István és Zakó Milán, köztük szerény magam is Pál úrral s a kiket legelőször kellett volna említenem Mihajlovits Xandika és Fernbach Károlyné urhölgyek, kik mai szereplésük után méltán számíthatók a legjobb puska-sokkal egy sorba s nem egy vadász irigyelheti biztos kezüket s lövészi ügyességüket. Különösen Mihajlovits Xandika kisasszonynak kedvezett a szerencse, mert a nyulak nyilván azon hitben, hogy az ő állása a kör leggyöngébb oldala, mind arra akartak kitörni, de nyolc darab tapsifüles bánta meg ezen végzetes tévedését; a háziasszonynak ezuttal kevésbé kedvezett a szerencse, mert ő, ki más alkalmakkor pusirozva is lőtt már 3-4 nyulat, most csak 3 darabot ejtett el.

Különben ez a pech, úgy látszik, általános volt, mert az elismert jó vadászok közül is többen csak kevés számú nyullal szerepelnek a lelőtt vadak listájában. Csak Vujevich Lajos és a Karesi sógor tudtak magukat 24, illetve 15 nyullal most is az első helyeken fentartani. Nem tudom minek tulajdonítani ezt a körülményt, hacsak meg nem esett a peches urakkal az a csoda, hogy talán valami élelmes vetélytárs megselekedte velük is azt a trefát, hogy vaktöltésekkel cserélte ki a négyes meg hatos töltéseket, mint ahogy azt az élelmes kis Mörice az apjával, báró Rothschilddal megselekedte. Ha így történt volna egyik-másikkal, szolgájon vigasztalásunkra az alábbi kis történet, mely pár év előtt tényleg megese.

A báró Rothschildek egyike, — kinek szeszélyétől a „renték“ és „kreditpapírok“ emelkedése vagy esése függ, s ki diplomáciai ravaszágával nem egy alkalommal borotválta meg az európai börzek kis játékosait — részesült egy alkalommal ilyen meglepetésben. A vadászati szezon megnyitása alkalmával nagy ünnepélyt adott, mire egy-pár kitűnőséget s a környék nemességét is meghívta, s számosan, köztük a nagy urak, meg is jelentek, miután — mint mondani szokás — néha az ördögnek is kell gyertyát gyújtani. Volt is öröm. Ugy volt kicsinálva a báró és baróné között, hogy lesz vadászat özeke déli 12-től 3-ig hajtással s 5 órakor ebéd. „De a Mbóricnak nem szabad ám benne lenni“, mondja a mama. „Könnt eppes jemand anschiessen.“ „J— Gott bewahre“ mondja a tata.

De miután a 15 éves Möricka a szomszéd szobából hallotta a dolgot, addig bömbölt, míg a tata azt sugja a barónénak: „Lass es gut sein — Jach werd' schon sorgen, dass er Niemand derschiessen kann.“ Erre aztán a baróné is beleegyezett abba, hogy a Möricka is részt vegyen a vadászatban.

Másnap folyik a hajtás. A báró leghíresebb vendégei mellett áll; baktat mindenfelől a lövonalon át a sok ózbak. Jobbról X. márk, balról Z. márk lövéseire gurulnak az ózbakok. A báró is már a harmadikra lőtt, de tudj Isten nem talál, pedig alig pár lépényire baktatnak el mellette.

S ime a harmadik szomszédja, fia Mörice előtt ép most gurul fel a lövése egy nagy ózbak.

„Háh!... A gáneff!“ — Kiált fel a báró s már tisztában van a dologgal.

Ugy történt t. i., hogy az élelmes kis Mörice, ki észrevette apja sugdosását a mamával, kileste azt is, midőn éjjel a papa legénye az ő töltényeiből kiszedte a nullasöréteket. O pedig, — már t. i. a kis Mörice — a vadászat előtti reggeli alatt kicserélte a vaktöltéseket apjával.

Ezért nem tudott a báró bakot löni.

De hát rátérek a mi vadászatunkra. Mielőtt megkezdttük volna az első kört, átestünk az ismerkedésen, s eközben persze bőven traktált bennünket a tapasztaltabb vadászok közül egyik is másik is jó tanácsokkal.

Néhányat ezek közül mások okulására ide írtok a sok közül pl.

„Aki maga akar mindent meglőni,

Attól társa is kész a vadat ellőni.“

Erre ugyan nem kellett figyelmeztetni, örültem volna, ha mind meg tudom löni, ami nekem szalad. Egyszer szegtem csak meg ezt a tanácsot, de akkor sem volt köszönet benne. Mikor ugyanis már összehúzódt a 3-ik kör, a többi közt nekem szalad egy nagy ordas nyul. Rálövök; nem találok. Kitér a körből balra a két hajtóm közt, közelebb a másik vadászhoz, mint hozzám. Odaduriantottam még egyszer vagy 100 lépésről, és fel is fordítom ökelmet, de ő se rest, összeszedi utolsó erejét s úgy elinal, hogy utána küldött hajtóm sehogy se tudta elfogni; nyul nélkül tért vissza. Szerencsére akkor már nem voltam „schneider“.

Jó mondas az is különösen magamfajta fiatal embereknek:

„A vad, mint a leány, azt kívánja,

Járj utána.“

Ez persze célzás arra, hogy fiatal embernek mindig a kör élén, szóval nagyon sokat kell járnia; ezen követelést is betartottam. De mégis legjobban vigyáztam, hogy az alábbi vadászmondás be ne teljesedjék rajtam: „Aki hajtás végén befelé lö, ne esodálkozzék, ha a hajtók „tirez haut“ helyett „jaj-jaj-oh“ t kiáltanak.“

Miután mi vasárnapi jágerek megszívleltük a sok jó tanácsot, megindult az első kör. Gyönyörű buzatáblán csináltuk az első kört s az eredmény mégis, dacára a sok jó auspiciumnak, majdnem semmi, csak 3 nyul. Már-már elkedvetlenedtünk, ha a Karesi sógor nem biztat, mert hát: „Gond nem játék, tites hajtás nem vadászat“, de az utána következő 3 kör annál jobban sikerült, mert a 2-ik körben 26, a 3-ikban 49 és a 4-ikben 32 drb nyul került terítékre, s így a vadászat eredménye az 5-ik körben elejtett 9 nyulat és a 2 baglyot is hozzá-számítva 119 drb nyul és 2 bagoly volt; azaz hogy még szebb volt az eredmény, amennyiben a vadászat után a hajtók még 6 drb nyulat szedtek össze, melyek a körön kívül még jó darabra vitték el irbájukat s így csak később lettek megtalálhatók; ezekkel együtt az elejtett nyulak száma 125 drba szökik fel.

A negyedik kör után a társaságnak a háziasszony pompás bideg ételéből álló ebédet szolgált fel, melynek folyama alatt egymást multák felül a társaság tagjai a vadászalandok elbeszéléseiben; pedig hát nem az a legjobb vadász, aki sok kalandot mesél. A „Jägerlateinekben“ nem volt hiány s némelyik vadász Jägerlateinjeivel majdnem megközelítette azt az ismert és hírhedt vadásztulást, mely szerint egy dzsidás-szakaszból két embert lovastól együtt megették a farkasok!?? Nem volt hiány a vastag tréfákban sem, s ezek közül nem volt az utolsó, midőn a csajkás képviselő töltenytáskáját meg a muffját teletöltötték a megmaradt csontokkal; de mégis a legjobb vice akkor stilt el, midőn összeituk, ki hány nyulat lőtt a vadászok saját bevallása, pardon aufschneidolása szerint s kiderült, hogy sokkal kevesebb nyulunk van, mint amennyit állítólag meglőttek.

Alább közlöm, hogy az egyes vadászok hány nyulat vallottak be, illetve aufschneidoltak s a tisztelt olvasó-közönség böles belátására bízom, hogy az egyes bevallásokat kellő értékükre redukálja. Saját bevallásuk szerint lőttek volna: Bakó Elek 7, Birvászky György 3, Borovászky Gyula 7, Falcione Lajos 3, Fernbach Antal 10, Fernbach Bálint 5, Fernbach János 6, Fernbach Károly 15, Fernbach Károlyné 3, Fernbach Péter 4, Gertinger Pál 2, Jakobsits János 8, ifj. Karácson Gyula 2, Karácson Pál 8, Lederer Pál 5, dr. Molnár Károly 10, Mihajlovits Xandika 8, Városey Károly 2, Vujevich Lajos 24, dr. Zakó István 7 és Zakó Milán 6 darab, tehát összesen 145 darab nyulat. A magam két nyuláért jót állok, sőt még 3 drb sebzettem is volna, melyek kitörték a körből, de messzire nem vihették s így bizonyosan ott vannak a később találtak között, de én mondom csak a tisztán meglötötteket számítom.

Gyanum van mindjárt valakire, nevezzük X. urnak, hogy nem lőtte meg a bevallott nyulait s gyaummat indokolom is. Ugy hiszem 3 év előtt is rendezett Karesi sógor körvadászatot, a melyre a déli vonattal dr. Balogh Ernő, X. ur és én is kimentünk. Nem volt puska, de meg nem is lett volna érdemes 2 órakor a vadászokat felkeresni, hát leültünk „csöndesezni“. Nemsokára megjöttek a vadászok is s Ernő sógor lapja számára összeírta, hogy ki hány nyulat lőtt s csudák-csudája 6 nyullal több fekiútt az udvaron, mint a mennyit bevallottak. — Ernő sógor azonnal lefoglalt belőlük a „Bácska“ ban magának 3 drbot s X. urnak 2 öt, nekem pedig 1 darabot ajándékozott a papiroson. Így lőtünk mi puska nélkül 6 drbot, belőlük X. ur 2 nyulat. X. ur most is jelen volt a vadászatban s noha most már puska is volt a kezében, mégis gyanakszom, hogy X. ur megint számított arra, hogy kisebb lesz a bevallás a meglőtt nyulak számánál s így majd jut is, marad is neki egy pár nyul legalább a papiroson. Reméljük, hogy ezentul tanuk előtt fogja a nyulait meglőni. No de, a mi az idén talán nem sikerült neki, sikerülhet még jövőre.

Addig is Isten velünk!

Ifj. Karácson Gyula.

Közgazdaság.

A mesterséges trágyafélék utóhatása.

A mesterséges trágyafélékkel végzett gyakorlati irányú trágyázási kísérletek célja kinyomozni azt, hogy jövedelmező-e a trágyafélék alkalmazása az illető gazdaságban. A jövedelmezőség megállapításánál a legtöbb gazda oly módon jár el, hogy a tapasztalt terméstöbblet

értékéből levonja a trágyázás költségeit s a fennmaradó összeget tekinti tiszta jövedelemnek. Ez a számítás azonban igen sok esetben hibás, mert a műtrágya hatása nem csak egy, de két három évre is kiterjed, s így utóhatását is figyelembe kell venni, hogy jövedelmezősége pontosan megállapítható legyen.

Az eddigi kísérletek bizonyítják, hogy csak a chilisalétróm és kénsavas ammoniák hatása terjed csupán egy évre, ellenben a többi trágyák nevezetesen a foszfor és kálium trágyák hatása több évre terjed.

A kísérleti állomás az 1894. év őszén szuperfoszfátot talajokra vonatkozólag kérte be 1896-ban az adatokat, azok utóhatását hiralandó meg. Beérkezett 28 kísérletezőtől adat; a 26 kísérlet közül 14 esetben következett őszi után kalászos. A 14 eset közül 2 esetben absolute semmi utóhatás sem mutatkozott, 9 esetben azonban 50—534 kg. terméstöbblet mutatkozott. Összevetve most már a második év terméstöbbletét az első év terméstöbbletével, kitűnik, hogy a mely esetben az első évben volt nagy a terméstöbblet a második évben a minimumra redukálódott az, ellenben minél csekélyebb volt a terméstöbblet az első évben, annál jelentékenyebb a második évben, a mely kísérleti eredmény igen nagy borderejű dolog, a mennyiben biztosít bennünket arról, hogy amennyiben szárazság miatt az elhínt szuperfoszfát az első évben nem adja meg a kellő terméstöbbletet, meg fogja adni a második évben.

Igen jelentékeny volt továbbá a szuperfoszfát utóhatása burgonyánál, a hol egy esetben 2833 kg volt a terméstöbblet. Egyéb növényeknél is mindenütt mutatkozott terméstöbblet, ezekről azonban oly kis számú adattal rendelkezik az állomás, melyekből végérvényes következtetést alig lehet vonni, úgy látszik azonban, hogy a tengerinél semminemű műtrágyával terméstöbbletet nem lehet eredményezni.

A rétrágyázási kísérletek utóhatását figyelembe véve kimondja az állomás, hogy a Thomassalak alkalmazása első sorban agyagtalajú réteken lehet igen jövedelmező. A kálifoszfát utóhatása is oly jelentékeny volt, hogy a második év terméstöbblete az első év deficitjét jövedelemmé változtatta. Bizonyos, hogy egy Thomassalak, mint a kálifoszfát utóhatása legalább két évre terjed. A kísérletekből kitűnik továbbá az is, hogy a tözezes réteken a műtrágyák alkalmazása célszerű egy a termés mennyisége, de kivált annak minőségére való tekintettel.

A szőlőtrágyázási kísérletek utóhatását illetőleg kitűnik:

1. hogy az agyagtalajokon a műtrágya hatása nem mutatkozik oly általánosan és szembőlőten, mint a homok talajokon,
2. hogy a foszfor-, nitrogén- és kálium trágyával a homoki szőlők termése jelentékenyen fokozható anélkül, hogy a must cukortartalma lényeges változást szenvedne,
3. hogy a foszfor és kálium trágya hatása a második évre is kiterjed és ha a salétróm trágyát megismételjük a termés akárhánszor nagyobb mint az előző évben.

NYILTTÉR.)*

Nyilatkozat.

Tájékozásl mindazoknak, kik az utóbbi időben a „Zombor és Vidéke“ helyi lapban megjelent közleményekért engem tettek felelőssé, s ezért akár dicsérrel halmoztak el, akár pedig megnehezítettek — kijelentem, hogy körülbelül egy éve mult, mióta említett lapba egy betűt sem írok, s így sem a dicséretet, sem a neheztelést ki nem érdemeltem.

Zombor, 1898. évi január hó 6-án.

Paul Kálmán.

*): Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Házeladás.

Zomborban a bajai-ut 12. szám alatti lakház szabad kézből eladó. Bővebb tudósítást **Baján Szent-Antal-utca 39. sz. alatt Kovács Jozefa** urnő ad.

7646. sz.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásához tartozó O Szivac és Uj-Szivac községekből alakult állategészségügyi kört képező ó-szivaci körállatorvosi állás lekötésénél folytán megürlvén, ezen állásnak betöltése iránt ezenel pályázat hirdettetik. Felhivatnak pályázni óhajtók, hogy ezen 600 (hatszáz) frt készpénz fizetéssel és a kölcsönösen megállapítandó látogatási díjakkal és huszemle díjjal javadalmazott állásra az 1883. évi I. és 1888. évi VII. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi január hó 31-ig terjesszék be.

Zombor, 1898. január 4.

Tárczay,
főszolgabíró.

Az almás-járási takarékpénztár részvénytársaság XVI-ik üzlet-kimutatása 1897. évre.

Igazgatósági jelentés.

Tisztelt közgyűlés! Van szerencsénk az 1897-ik üzletéről készült zárszámadásunkat bemutatni és 19587 korona 44 fillér tisztajövedelem felosztására vonatkozó következő javaslatot tenni: 1. 5% tartalékalapnak 979 kor. 37 fill. 2. 5% igazgatósági jutalék 979 kor. 37 fill. 3. 8% választmányi jutalék 1567 kor. 4. 2% felügyelői jutalék 391 kor. 75 fill. 5. Ingatlan (ház) érték leírására 486 kor. 58 fill. 6. Ingóságok érték leírására 98 kor. 14 fill. 7. Jótékony célra 200 kor. 8. Jutalmazásra 499 kor. 9. Tartalékalap gyarapítására 1885 kor. 59 fill. 10. Átvitelül a jövő évre 500 kor. 64 fill. 11. Osztalékul részvényenként 12% = 12000 kor. Összesen 19587 kor. 44 fill.

Ezek után kérjük a tisztelt közgyűlést, miként a szokásos felmentvényt a mult 1897-ik évre nézve a felügyelő-bizottságnak, valamint nekünk megadni sziveskedjék.

Kelt Bács-Almás, 1898. évi január hó 1-én.
Kovatsits Máté s. k., Scherck Gyula s. k., Kehl Péter s. k., igazgatók.

Felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés! Van szerencsénk jelenteni, hogy az 1897. évi zárszámadásokat és mérleget megvizsgáltuk, azok tételait a főkönyv minden egyes számláival összehasonlítottuk és mindent helyesnek és rendben találtunk. Az igazgatóságnak nyereségyelosztási javaslatához hozzájárulunk, e javaslatot elfogadásra ajánljuk és a szokásos felmentvényt megadását kérjük.

Kelt Bács-Almás, 1898. évi január hó 1-én.
Sterk József s. k., Bilinovits Jakab s. k., Száhl Ferenc s. k., felügyelő-bizottsági tagok.

VAGYON.

MÉRLEG.

TEHER.

	kor.	fill.		kor.	fill.
Pénzkészlet	19857	92	Alaptőke	100000	—
Váltó	484101	—	Betétek	537003	94
Előleg	69543	—	Tartalékalap	17135	04
Jelzálogköcsön	36950	—	Fel nem vett osztalék	320	—
Per előleg	661	86	Egyenleg mint nyeresmény	19587	44
Leltári ingóságok	698	14			
Tőke elhelyezés	46900	—			
Folyó számla	347	92			
Ingatlan	14986	58			
	674046	42		674046	42

Meghívás

az almás-járási takarékpénztár részvénytársaság által 1898. évi február hó 7-én délelőtt 9 órakor Bács-Almás, saját házában tartandó rendes évi közgyűlésre.

Tárgyai lesznek:

1. Az igazgatósági, választmányi és felügyelő-bizottsági jelentések tárgyalása.
2. A mult évi zárszámadások előterjesztése és megvizsgálása, a mérleg végleges megállapítása és a nyereség felosztása.
3. A felmentvény megadása iránti határozathozatal.
4. A választmány 5 és a felügyelő-bizottság 3 tagjának megválasztása, kik az alapszabályok 62. és 72. §-ai értelmében kilépésre kerülnek.
5. A közgyűlés jegyzőkönyvének aláírására két részvényes megválasztása.

Azon t. c. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni és jogaikat gyakorolni kívánják, az alap szabályok 54-ik §-a értelmében tartoznak a közgyűlést megelőző 24 órával részvényeiket és meghatalmazásaikat az igazgatóságnál letenni.

Kéretnek a t. részvényesek, hogy az ez évben esedékes — utolsó — részjegyzvények beváltása alkalmával ideiglenes részjegyeiket eredeti részvényekre leendő kicserélés végett az intézet igazgatóságánál benyújtani sziveskedjenek.

Kelt Bács-Almás, 1898. évi január hó 1-én.

Az igazgatóság.

Alkalmazást nyer.

A jegyzői irodában csak némileg jártas fiatal ember azonnal alkalmazást nyer. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

52284. sz.
alisp. 1897.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről az 1601. kgy. 1892. szám alatt alkotott szabályrendelet 1. §-a alapján az előléptetés folytán üresedésbe jött s Apatin székhellyel bíró II-oszt. utmesteri állásnak a vármegye főispánja általi kinevezéssel leendő betöltésére ezennel pályázat hirdetik.

- Ezen II-oszt. utmesteri állás javadalmazása áll:
1. 400 frt évi fizetés.
  2. A törvényhatósági közutak minden kilométerje után kiépített utknál 3 frt 30 kr, kiépítetlen közutaknál 1 frt 65 kr.
  3. 12 frt irodai átalány.

Felhivatnak mindazok, kik ezen nyugdíjosultsággal is összekötött állásra pályázni óhajtanak, hogy életkorukat, erkölcsi magaviseletüket, a társadalmi műveltség megfelelő fokát, a szükséges elemi ismereteket, szóval a szabályrendeletben előirt kívánalmakat igazoló hiteles okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket 1898. évi február hó 1-ig bezárólag hozzám annál bizonyosabban nyújtsák be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe vételét nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy pályázók tartoznak a szabály szerű képességi vizsgát egy év lefolyása alatt letenni és addig kineveztetésük csak ideiglenes lesz.

Amennyiben az 1873. II. t. c. által kedvezményezett altszét folyamodik ezen állásra, úgy az e tekintetbeni igényt kellően okmányolando.

Zombor, 1897. évi december hó 23-án.

Karácson,
alispán.

3-3

8. szám.
kig. 1898.

Hirdetés.

Alulírott elüljárók közhírré teszik, hogy az általuk 1897. évi december hó 19-én bitangóságba vett egy 9 éves, fehér szőrű, jegy- és bélyeg nélküli tehén 1898-ik évi január hó 16-án délután 2 órakor a község házában nyilvános árverés útján el fog adni.

Kelt Bérégben, 1898. évi január hó 3-án.
Grosser Lajos, Mrvicsin Mata,
jegyző. bíró.

11090. sz.
kig. 1897.

Pályázati hirdetés.

Szilbás és Paraga községekből alakított körorvosi kertlet lemondás folytán megtüresedvén, ezen állásra Szilbás székhellyel pályázatot hirdetek s felhívom pályázni óhajtókat, hogy kérvényeiket hozzám 1898. évi január hó 30-ig adják be.

A javadalmazás Szilbás község részéről 500 frt, Paraga község részéről 300 frt, nappali látogatási díj 40 kr, éjjeli 80 kr, azonkívül Szilbás községben halott-kémleszt 20 kr.

Palánka, 1897. évi december hó 30-án.

Hipp Dezső,
főszolgabíró.

2-1

53,485. sz.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

1897. alisp.

Pályázati hirdetés.

Dr. Thim Józsefnek saját kérelmére történt áthelyezése következtében megüresült 600 frt fizetéssel 150 frt lakpénzzel és 150 frt utátalanynyal javadalmazott zombori járóorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t. c. 9. §. ugy ezen §. végpontjában említett tisztviselő vizsga letétele tárgyában 80099/bellgy. 1893. sz. szabályrendelet 22. §. alapján felszerelt kérvényeiket 1898. évi január hó 20-ig mélt. hajszai dr. Vojnits István főispán urhoz nyújtsák be. Zomborban, 1897. évi december hó 30-án.

Karácson,
alispán.

2-2

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Eladó üzlet.

Bács-Petrovosszellón egy jó forgalmu

épület- és tűzifa-kereskedés

elköltözködés miatt jövő hó közepétől átadó.

Bővebbet megtudhatni

ifj. Heuduska Adolfnál

B.-Petrovosszellón.

3-2

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

52963. sz.

alisp. 1897.

Pályázati hirdetés.

A vezetésemre bizott vármegye központjában előléptetés következtében megüresült évi 264 frt fizetés és évi 20 frt csizmapénz és természetbeni ruházattal (évente 1 sapka, 1 atilla, 2 kék nadrág, 1 vörös mellény és egy teljes kanavász nyári ruha, valamint 3 évenként egy báránnyelvelés mente, 4 évenként egy köpeny) javadalmazott örálói állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1873. évi II. t. c. 12. §-ában és ugyanezen törvények 17. §-ának a) pontjában körülirt követelményeknek megfelelően felszerelt kérvényeiket 1898. évi január hó 31-ig hozzám annál is inkább adják be, mert a később érkezettek figyelembe vételét nem fogom. Zomborban, 1897. évi december hó 27-én.

Alispán helyett:

Vojnits István,

főjegyző.

3-2

HIRDETMÉNY.

Van szerencsénk a nagyrédmű közönség becses tudomására hozni, miszerint üzletünkben legjobb minőségű idei termésű

narancs, citrom és malagaszőlő

kapható a következő áron:

- 7 darab narancs 10 kr.
- 7 darab citrom 10 kr.
- 1 kiló malagaszőlő 90 kr.

Tisztelettel

Engel és Goldstein,

fűszer-, csomago- és rövidáru kereskedők

ZOMBORBAN.

*-5

10,960. sz.

kig. 1897.

Pályázati hirdetés.

O-Palánka községében üresedésbe jött előleges haví részletekben kifizetendő évi 500 frt fizetéssel és 100 frt lakbérrel javadalmazott segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhivatnak, hogy jegyzői oklevéllel felszerelt, és a szerb nyelv bírását igazoló bizonyítvánnyal ellátott kérvényeiket 1898. évi január hó 15-ig a palánkai járási szolgabírói hivatalhoz annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezettek figyelembe vételét nem fognak. Palánka, 1897. évi december hó 28-án.

Lichtneckert,
szolgabíró.

2-2

172. szám.

kig. 1897.

Hirdetés.

A gombos-vajszkai ármentesítő és vízszabályozási társulat a bogojevai határban építendő órháznak 1437 frt 93 kr költséggel előirányzott kiépítése vállalati nton való biztosítása céljából felhivatnak a vállalkozni szándékozók, hogy 5% bánatpénzzel ellátott, kellőképen kiállított és lepecsételt ajánlataikat 1898. évi január hó 15-ig alulírott társulati igazgatónál mutassák be.

A társulat fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül — tekintet nélkül a vállalati összegre — a társulat érdekeinek legmegfelelőbbet válassza.

A tervek, költségvetések és az építési feltételek a rendes hivatalos órák alatt Bogojeván a társulati igazgató irodájában megtekinthetők.

Bogojeván, 1897. évi december hó 13-án.

Berecz Károly,
társ. igazgató.

3-3

Egyes Fél-Negy

A lap illet szerk a lap

Egyes

G

Ugro

a politikát

Tehát Ug

A ké

hangú he

feltűnést

a függetl

nál már

Ugrom a

személyes

már sokk

közpályá

kiket rab

kiséri öt

lezárják

meg egy

politikai

tétel a k

tulzó par

leslegese

Ugr

érthető,

a nyugod

magát;

benő eg

biztos ha

esetre se

ide-oda l

Magyaró

litikát.

Ugr

az alap

és kétsé

mondta c

megmond

mint au

függetl

érdekei e

természe

lenségi g

tette.

Ugr

egyezes

Ugromna

sága 19

dicsőség

Toy

A

1

Jábes bu

eszevesze

val a fag

Del

haza; ete

dával pü

már széje

a főszög

mulasztá

járó-kel

Elt

okát me

gyereke

szaladtat

dalkozás

hazajött

Kornajbu

ösztkéiv

hogy au

beszélte

az ides

ha azt k

Olyan s

örsvet

pengett.

többit i